

LIETUVOS VĒLIAVOS DIENĄ GEDIMINO PILIES BOKŠTE IŠKILMINGAI IŠKELTA TRISPALVĖ

Pirmąją Naujųjų metų dieną Vilniuje vyko Lietuvos vėliavos dienos minėjimas. Gedimino pilies bokšte Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono Garbės sargybos kuopos kariai, laikydamiesi visų saugumo reikalavimų karantino metu, iškėlė naują Lietuvos valstybės vėliavą.

„Ši tradicinė vėliavos ceremonija primena ne tik tai, kad 1919 metų sausio 1 dieną Gedimino pilies bokšte trispalvę kaip laisvos Lietuvos simbolį pirmą kartą iškėlė Lietuvos savanorių būrys. Kartu tai ir proga prisiminti, kad laisvė ir nepriklausomybė nėra dovana. Prieš 50-70 metų žmonės, slapta siuvinėję Trispalvę ant partizanų uniformų, kėlę bažnyčių bokštuose ar ant gamyklų kaminų, arba prieš 33 metus iškėlę priešais pirmojo komunistų sekretoriaus nosį, ar Sausio 13-ąją – tikėjo šio simbolio galia. Nes žinojo, kad su ja jie yra kitoje pusėje. Gėrio, Lietuvos, tautos, nepriklausomybės pusėje. Laisvės pusėje. Mūsų pareiga šiandien yra tęsti šią svarbią ir garbingą misiją – saugoti savo laisvę ir būti pasiryžus ją ginti“, – sako Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas.

2020 metais bokšte plevėsavusi ir per ceremoniją iškilmingai nuleista vėliava bus patikėta saugoti Garliavos Juozo Lukšos gimnazijai. Ši mokykla buvo atrinkta

Pirmąją Naujųjų metų dieną Vilniuje vyko Lietuvos vėliavos dienos minėjimas. Gedimino pilies bokšte iškilmingai iškelta Lietuvos valstybinė vėliava.

A. Pliauško nuotr.

ir įvertinta už jos kryptingą veiklą, pateisinančią garbingą gimnazijai suteiktą vardą, Lietuvos rezistencijos atminimo puoselėjimą, taip pat už aktyvią veiklą, sutelkiančią ne tik gimnazijos ir Garliavos bendruomenę, bet ir įtraukiančią kitas rajono ir Lietuvos mokyklas. Vėliava Juozo Lukšos gimnazijai bus įteikta per artimiausią valstybinę šventę, kai vėl turėsime galimybę susirinkti kartu.

Iškilmingai Lietuvos vėliava

vos dieną šiandien paminėjo ir pagalbą Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai teikiantys kariai. Rytinės rikiuotės metu, giedodami Lietuvos Respublikos himną, savo dovanotą vėliavą Krašto apsaugos savanorių pajėgų Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės kariai iškėlė prie Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pastato Vilniuje.

Trispalvę kaip laisvos Lietuvos ženklą 1919 metų sau-

sio 1 dieną Gedimino pilies bokšte pirmą kartą iškėlė dešimties savanorių būrys: karininkas Kazys Škirpa, karo valdininkai Jonas Nistelis ir Petras Gužas, kareiviai Albinas Rauba, Romualdas Marcalis, Pranas Plauska, Jonas Norvila, Mikas Slyvauskas, Vincas Steponavičius ir Stasys Butkus.

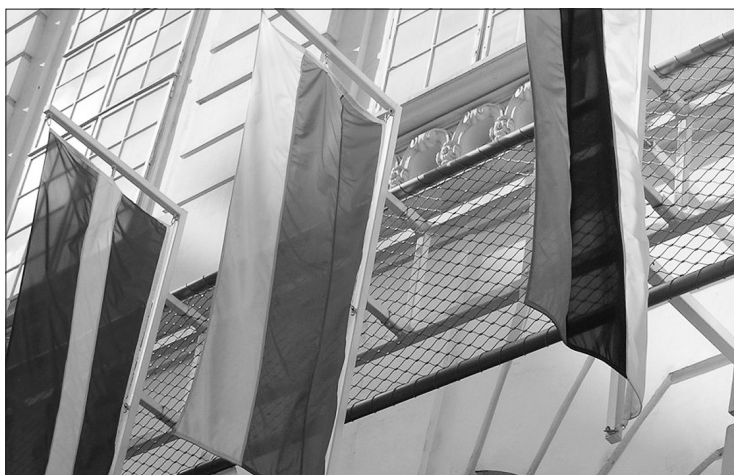
Pakelta vėliava buvo palydėta šūviais, po to savanoriai sugiedojo Lietuvos himną. Deja, pirmą kartą iškelta Lietuvos

trispalvė plevėsavo neilgai. 1919 m. sausio 6 d. Vilnių užėmė bolševikai nuo trispalvės nuplėšė geltoną ir žalią spalvas, palikę tik raudoną.

Po penkias dešimtis metų trukusių okupacijų, prasidėjus Lietuvos tautiniam atgimimui, Gedimino pilies bokšte Lietuvos vėliava vėl iškelta 1988 metų spalio 7 dieną. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, sausio 1-oji paskelbta valstybine švente – Lietuvos vėliavos diena.

LR KAM

PRASIDĖJO LIETUVOS PIRMININKAVIMAS BALTIJOS MINISTRŲ TARYBAI

Iš kairės: Latvijos, Lietuvos ir Estijos vėliavos.

LRV

Lietuva nuo sausio 1 d. iš Estijos perėmė pirmininkavimą Baltijos Ministrų Tarybai. Daugiausia dėmesio Lietuvos pirmininkavimo metu numatyta skirti regiono saugumo ir gynybos, skaitmeninio, žaliosios darbotvarkės ir energetinio saugumo, paramos

demokratiniais procesams Baltarusijoje klausimams bei atsakui į COVID-19 keliamus iššūkius.

„Dabar svarbiausias visų Baltijos valstybių uždavinys – koordinuoti veiksmus suvaldant pandemiją ir tinkamai panaudoti ES ekonomikos

gaivinimo plano priemones. Ypač daug dėmesio šiame bus skiriama sklandžiam elektros tinklų sinchronizavimui ir „Rail Baltica“ projektų įgyvendinimui, taip pat vienijant Baltijos valstybių jėgas ir paramą Baltarusijos žmonėms“, – sakė premjerė.

Pirmininkavimo prioritetus Ministrė Pirmininkė pristatė praėjusių metų pabaigoje vykusioje Baltijos valstybių premjerų vaizdo konferencijoje. Šiame ketinama surengti Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybės vadovų susitikimus Lietuvoje. Pirmasis susitikimas numatytas jau vasario mėnesį Vilniuje, jeigu pandemijos sąlygos leis. Paskutinį kartą Baltijos Ministrų Tarybai Lietuva pirmininkavo 2018 m.

LRV

JUNGTINĖ KARALYSTĖ PASITRAUKĖ IŠ EUROPOS SAJUNGOS

Jungtinė Karalystė po 47 metų galutinai pasitraukė iš Europos Sąjungos. Jungtinės Karalystės ministras pirmininkas Borisas Johnsonas gruodžio 31 d. pareiškė, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui po „Brexit“ iš Europos Sąjungos galutinai pasitraukusi Britanija bus „atvira, dosni, orientuota į aplinkinį pasaulį, internacionalistinė ir laisvai prekiaujanti“ šalis.

„Tai – nuostabus momentas šiai šaliai“, – premjeras sakė savo naujametiniame kreipimesi. „Turime laisvę savo rankose, ir nuo mūsų priklauso, kaip labiausiai ja pasinaudosime“, – pridūrė jis.

Savo kalboje B. Johnsonas išreiškė viltį, kad koronaviruso krizė greitai baigsis, randantis vis daugiau vakcinų, įskaitant

sukurtą Jungtinėje Karalystėje – Oksfordo universiteto ir bendrovės „AstraZeneca“.

Vis dėlto priešakyje tebe laukia „sunki kova“, Britanijoje aptikus naują, užkrečiamą koronaviruso atmainą, sakė jis. „Laisva sudarinėti prekybos sutartis visame pasaulyje. Ir laisva galingai pakrauti mūsų ambiciją būti mokslo supergalybe“, – pridūrė premjeras, atkreipęs dėmesį į šalies užmojų plėtoti biomokslus, dirbtinį intelektą, akumuliatorių ir vėjo energetikos technologijas.

Britanija, perimanti pirmininkavimą Didžiajam septynetui (G-7) ir organizuosianti Jungtinių Tautų viršūnių susitikimą klimato kaitos klausimu COP 26, dirbs su partneriais visame pasaulyje, sakė B. Johnsonas.

LRT

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

2021-ieji paskelbti kardinolo Vincento Sladkevičiaus metais. Antrasis Lietuvos kardinolas paskirtas buvo sovietmečiu, 1988 m., katalikų bendruomenė šią žinią priėmė kaip pergalę prieš sovietų režimą. Religijotyrininkai teigia, kad prisimindami šią iškilią asmenybę turime progą permąstyti santykius visuomenėje, pasimokyti iš kardinolo pakantumo.

Pasibaigę 2020-ieji buvo karščiausi metai Lietuvoje nuo 1961-ųjų, pranešė Hidrometeorologijos tarnyba. Preliminariais duomenimis, vidutinė metų oro temperatūra Lietuvoje pernai siekė 9,2 laipsnio, kai daugiamečiai vidurkis yra 2,3 laipsnio mažesnis – 6,9. Tai antri iš eilės karščiausi metai: iki šiol tokiais buvo 2019-ieji, kai vidutinė metų oro temperatūra pasiekė 8,8 laipsnio.

Seimas, minėdamas Steigiamojo Seimo ir Lietuvos Respublikos paskelbimo 100-ąsias metines, nusprendė įsteigti **Aleksandro Stulginskio žvaigždės** apdovanojimą. Už tai numatantį įstatymą (Nr. XIII P-5024(2) balsavo 109 Seimo nariai, balsavusių prieš – 1, susilaikė 2 parlamentariai.

Apdovanojimas, kuriuo siekiama pagerbti iškilų Steigiamojo Seimo Pirmininko, ėjusio Respublikos Prezidento pareigas, **Aleksandro Stulginskio asmenybę**, bus skiriamas už parlamentarizmo, demokratijos ir valstybingumo idėjų puoselėjimą. Apdovanojimu galės būti apdovanojami Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių fiziniai bei juridiniai asmenys, taip pat asmenys be pilietybės. Tačiau jis negalės būti skiriamas pareigas einantiems Respublikos Prezidentui, Seimo ir Vyriausybės nariams, taip pat negalės būti skiriamas po mirties ar likviduotam, reorganizuotam juridiniam asmeniui.

Seimas 126 balsavime dalyvavusiems parlamentarams vieningai balsavus už, pritarė **Išmokų vaikams įstatymo pataisoms** (projektas Nr. XIII P-5300(3), nuo 2021 m. sausio 1 d. užtikrinamas 70 eurų dydžio universalios išmokos vaikui (vaiko pinigų), skiriamos kiekvienam vaikui, mokėjimą, atsižvelgiant į bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) dydį, nuo 2021 m. didėsiantį iki 40 eurų. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2021 metų BSI dydis bus indeksuojamas ir padidės nuo 39 iki 40 eurų, nuo 2021 m. sausio 1 d. nustatytas universalios išmokos vaikui dydžio koeficientas – 1,75 BSI dydžio, taip užtikrinant išmokos vaikui padidėjimą nuo 60,06 eurų iki 70 eurų.

Policijos pareigūnai įspėja, kad internete plinta melagingi skelbimai, kuriais siūloma įsigyti neva COVID-19 vakciną. Pasak Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato atstovės Andromedos Grauslienės, tarnybos stebi tokius pranešimus, o gyventojams primenama, jog koronaviruso vakcinomis Lietuvoje skiepijama tik lignoninėse.

Epidemiologinė koronaviruso situacija Lietuvoje išlieka itin prasta, o Lietuva ir toliau pagal susirgimus pirmąja tarp Europos Sąjungos valstybių.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM) planuoja šiemet inicijuoti centralizuoto priėmimo į darželius ir mokyklas sistemos kūrimą, tam reikėtų apie 2,5 mln. eurų. Centralizuotos priėmimo į darželius mokyklas sistemos kūrimui reikalingus pinigus ministerija prašo skirti iš investicijų plano, vadinamo Ateities ekonomikos DNR planu, rezervu. Premjerės Ingridos Šimonytės Vyriausybė buvusio Ministrų kabineto parengtą planą žada peržiūrėti. Seimas pernai priėmė Švietimo įstatymo pataisą, numatančią, kad tokia centralizuota sistema šalies mastu turėtų pradėti veikti nuo 2022-ųjų metų.

Vyrus, norinčius eiti vaiko priežiūros atostogų, palankiai vertina vis daugiau Lietuvos žmonių – tai parodė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos tyrimas. Kasmet daugėja ir tėčių, norinčių šia galimybe pasinaudoti, bet šis skaičius išlieka santykinai mažas, lyginant su gimstančių vaikų skaičiumi. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija žada iki 2022-ųjų pagerinti sąlygas tėčiams prižiūrėti vaikus.

Lietuvoje už rūkymą daugiabučių balkonuose, kai tam prieštarauja bent vienas namo gyventojas, jau gresia ir baudos. Sausio 1 d. įsigaliojo tokį draudimą reglamentuojančios Seimo priimtoms Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pataisoms ir Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimai.

Statistikos departamentas gruodžio 31 d. paskelbė perimantis COVID-19 duomenų apdorojimą ir skelbimą, nuo šiol minėta informacija bus teikiama iš vieno šaltinio. Visa COVID-19 duomenys iš pirminių šaltinių „suplauks“ į Valstybės duomenų valdysenos informacinę sistemą. Statistikos departamento, Vyriausybės, Sveikatos apsaugos ministerijos analitikai galės duomenis analizuoti ir išvadas pateikti sprendimų priėmėjams ir visuomenei.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV KONGRESAS ATMETĖ PREZIDENTO GYNYBOS BIUDŽETO PROJEKTO VETO

JAV prezidentas Donaldas Trampas.

AP

JAV Kongresas sausio 1 d. pasipriešino prezidentui Donaldui Trumpui (Donald Trump), atmesdamas jo gynybos biudžeto projekto veto. Tai pirmas kartas per D. Trampo kadenciją, kai Kongresas atmetė prezidento veto.

Respublikonų kontroliuojamas Senatas 81 balsu už ir 13 – prieš nubalsavo patvirtinti 740,5 mlrd. dolerių dydžio Nacionalinį gynybos autorizacijos aktą (NDAA), pagal kurį bus skiriamas finansavimas karinėms pajėgoms 2021

m. Nutarimui pritarė gerokai daugiau nei du trečdaliai iš 100 Senato narių.

Gruodžio 28 d. demokratų kontroliuojami Atstovų Rūmai taip pat nubalsavo atmesti D. Trampo veto. 322 nariai tada pasisakė už ir 87 – prieš.

Gruodį gynybos biudžeto projektas buvo nesunkiai patvirtintas abiejuose Kongreso rūmuose, tačiau gruodžio 23 d. D. Trampas jį vetavo.

„Laikas priimti šį įstatymo projektą, – penktadienio sesijos pradžioje teigė Senato

respublikonų lyderis Mitchas McConnallas. – Tai proga priminti drąsiesiems kariškiams ir jų šeimoms, kad palaikome juos.“

Nutarimas priimtas per nepaprastąją Naujųjų metų sesiją, sušauktą dėl D. Trampo veto. Tai galimai paskutinis kadenciją baigiančio Kongreso veiksmas.

Naujos sudėties Kongresas buvo prisaikdintas jau sausio 3 d., sekmadienį, 17 dienų prieš išrinktojo prezidento Joe Bideno inauguraciją. **LRT**

EUROPOS SĄJUNGOS IŠŠŪKIŲ METAI

Palikusi „Brexitą“ praeityje, Europos Sąjunga 2020-aisiais buvo pasirėngusi atversti naują puslapį ir ambicingai žengti į ateitį. Bet ir „Brexitas“ užsitęsė, ir teko spręsti žemyną supurčiusius pandemijos iššūkius, kaip niekada išryškėjo vertybinė praraja tarp Lenkijos ir Vengrijos bei likusių valstybių narių.

Tačiau išbandymai padėjo Europos Sąjungai susitelkti: nelengvai, bet sutarta dėl daugiamečio biudžeto ir ekonomikos gaivinimo plano – iš viso dviejų trilijonų eurų finansinio paketo. Pirmą kartą organizacija dideles pinigų sumas skolinsis bendrai. Proga ketinama pasinaudoti siekiant ambicingo tikslo reformuoti Europą į žaliosios ekonomikos žemyną, iki amžiaus vidurio – neutralų klimatui.

Europos Sąjunga taip pat ėmėsi nustatyti naujas skaitmeninio amžiaus taisykles, o tai jau vadinama didžiausiu žemės drebjimu, kada nors supurčiusiu už ne vieną nacionalinę Vyriausybę įtakingesnes didžiausias pasaulio technologijų bendroves.

Nutrūko 47 metus trukusi Jungtinės Karalystės narystė Europos Sąjungoje, kuri padėjo imperijai praradusiai Britanijai neprarasti vietos

pasaulyje. Tačiau „Brexitas“ šalininkams ir ideologams akimirka džugi.

„Tai akimirka, kai brėkšta aušra ir pakyla užuolaida, atidengianti naują mūsų didžios nacionalinės dramos veiksmą“, – tikino Jungtinės Karalystės ministras pirmininkas Borisas Johnsonas.

Kitoje Lamanšo pusėje – melancholija: Europos Sąjunga be Jungtinės Karalystės mažesnė ir skurdesnė.

„Neslėpkime, tai – liūdna diena. Bet po šios dienos privalome elgtis kitaip. Dar ryžtingiau kurti galingą ir efektyvią Europos Sąjungą“, – teigia Prancūzijos prezidentas Emmanuelis Macronas.

Britanijai teko pripažinti, kad galios balansas pakrypęs ne jos naudai. Lengvai ir greitai susitarti dėl naujos prekybos sutarties, kaip bravūriškai žadėjo Dauningo gatvė, nepavyko. Kovą prasidėjusios derybos užsitęsė iki paskutinės akimirkos.

„Neprašome nieko, tik pusiausvyros tarp teisių ir įsipareigojimų, abipusiškumo, kalbant apie prieigą prie mūsų rinkos ir vandenų“, – sakė ES „Brexitas“ derybininkas Michaelis Barnier.

Nors pandemija Europoje prasidėjo padrikai uždarmo-

mis sienomis ir kaltinimais, kad trūksta solidarumo, blokas susiėmė.

Europos Sąjungos valdymas pirmą kartą persikėlė į virtualią erdvę. Penkis mėnesius sprendimų ieškojusi nuotoliniu būdu, Europos Vadovų Taryba liepą pagaliau vėl susitiko gyvai. Prireikė keturių parų, bet tikslas pasiektas: sutartas daugiau nei trilijono eurų daugiamečio biudžetas ir dar 750 milijardų eurų ekonomikos gaivinimo paketas. Ginčytis buvo dėl ko.

„Mes pasisakėme už tai, kad pagalba būtų teikiama paskolomis. Kai kurios šalys nori, kad didesnę dalį sudarytų dotacijos“, – derybų proceso metu sakė Nyderlandų ministras pirmininkas Markas Rutte.

Tarp tokių buvo ir sunkiasvorė Vokietija. Europos Sąjunga pirmą kartą bendrai skolinsis dideles pinigų sumas. Dalis lėšų valstybės nares pasieks kaip dotacijos, dalį reikės gražinti.

„Tai labai svarbus signalas visai Europai ir už jos ribų: šis ypatingas darinys, ši ypatinga struktūra – 27 tikrai skirtingų valstybių Europos Sąjunga – įrodė, kad gali veikti vieningai“, – tuomet tikino Vokietijos kanclerė Angela Merkel. **LRT**

2020-12-31

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO GITANO NAUSĖDOS IR PONIOS DIANOS NAUSĖDIENĖS SVEIKINIMAS ŠALIES ŽMONĖMS NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Brangieji,

metų virsmas visada skatina apmąstyti nueitą kelią ir praskleisti ateities uždangą. Būtent ten slypi mūsų viltys ir planai. Tikiu, kad ateinančiais 2021 metais žengsime didelį žingsnį į priekį, kurdami žalesnę, inovatyvesnę ir labiau susiklausiusią, vieningą Lietuvą. Esu įsitikinęs, kad kitąmet apie pandemiją daugiau kalbėsime mažorine, o ne minorine nata.

Nepamirškime – valstybė prasideda nuo žmogaus. Klestinčią šalį gali kurti tik laisvi, orūs ir savimi pasitikintys žmonės. Laimės ir svajonių išsipildymo kiekvienai šeimai!

Tikėkime savimi ir valstybe. Stiprėkime kartu – ir maži, ir dideli. Tegul naujieji 2021 metai nuvilnija mūsų bendra, galinga ir kūrybinga banga į naująjį dešimtmetį. Būkite laimingi.

Laimingų Naujųjų metų!

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda ir ponia Diana Nausėdienė.

prezidentas.lt

ITALIJOS IR VOKIETIJOS KARINĖS PAJĖGOS TĘSIA NATO ORO POLICIJOS MISIJĄ: 2021 M. TOLIAU PATRULIUOS BALTIJOS ŠALIŲ ORO ERDVĖJE

Italija ir Vokietija 2021 metais tęsia dalyvavimą NATO oro policijos misijoje Baltijos šalyse. Nuo rugsėjo pradėję patruliavimą Lietuvos, Latvijos ir Estijos oro erdvėje, italų ir vokiečių kariai su naikintuvais „Eurofighter Typhoon“ nuo sausio 1 d. toliau vykdys NATO oro policijos Baltijos šalyse užduotis, saugos oro erdvę ir demonstruos Aljanso solidarumą regione. 55-ajai misijos rotacijai toliau iš Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Aviacijos bazės Šiauliuose vadovaus Italija, o sustiprinimą iš Estijos karinių oro pajėgų Aviacijos bazės Amaryje teiks Vokietija.

Gruodžio viduryje Aviacijos bazėje Šiauliuose surengta simbolinė Italijos kontingentų pasikeitimo ceremonija, kurioje Italijos karinių oro pajėgų kontingento Šiauliuose vadas pulkininkas Antonio Di Matteo pabrėžė, kad saugodami Baltijos šalių oro erdvę kartu su Vokietijos pilotais sėkmingai prisideda prie kolektyvinės gynybos ir atgrasymo Baltijos regione.

„Nuo atvykimo į Šiaulius rugsėjį mano vadovaujamas kontingentas, kurį sudaro apie 120 karių iš įvairių Italijos kariuomenės dalinių, ypač profesionaliai vykdo NATO misiją patruliuodami oro erdvėje virš Estijos, Latvijos ir Lietuvos. Per tą laiką mūsų naikintuvai 20 kartų kilo reaguodami į priartėjimus prie NATO rytinių oro erdvės, taip užtikindami kolektyvinę gynybą ir atgrasymą – sakė plk. A. Matteo. – Vadovavimą 54-ajai NATO oro policijos misijos rotacijai baigėme ir toliau be pertraukos misiją tęsime iki balandžio pabaigos išlaikydami savo aukščiausią standartą“.

„Visos Lietuvos vardu dėkoju Italijos kariams už saugų dangų ir discipliną veikiant šiandieninėje situacijoje ir žiūrint į koronaviruso pandemiją ne kaip į kliūtį, o kaip į naują realybę, kurioje privalome nenutrūkstamai vykdyti mums išskeltus uždavinius“, – Italijos kariams padėkojo Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų vadas pulkininkas Dainius Guzas.

Italijos karinių pajėgų pilotų skrydžius kontroliuoja NATO šiaurinis Jungtinis oro operacijų centras Uedeme, o taktiniu lygmeniu – trys Baltijos šalyse (Vilniuje, Taline ir Lielvardeje) veikiantys Valdymo ir pranešimų centrai, kurie nuolat perduoda radarų duomenis, o iš jų sudaromas atpažintas oro erdvės pavėkslas – tai padeda užtikrinti nuolatinį oro situacijos regione stebėjimą. Tuo tarpu Aviacijos bazėje Šiauliuose Italijos antžeminės priežiūros personalas, operatoriai ir paramos paslaugų specialistai nepertraukiamu 24/7 ritmu užtikrina, kad naikintuvai būtų parengti kilti, o priimančioji šalis Lietuva rūpinasi gyvenimiškais dislokuoto dalinio poreikiais.

Be NATO oro policijos funkcijų, italų ir vokiečių kariai taip pat dalyvauja bendrose treniruotėse su Lietuvos, Latvijos, Estijos ir kitais sąjungininkais regione. „Mūsų vykdomas skrydžių operacijas papildo ypač vertingos pratybos ir treniruotės, kurias remiame ir jose dalyvaujame“, – sako pulkininkas Di Matteo. – Mano vadovaujama komanda, bendradarbiaudama su kitomis sąjungininkėmis ir partnerėmis Baltijos rajone, oro policijos užduotis atlieka drauge su kolegomis Vokietijos

karinių oro pajėgų „Eurofighter“ naikintuvų pilotais, artimosios aviacinės paramos užduotis vykdome kartu su Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje dislokuotų NATO priešakinių pajėgų bataliono kovinių grupių oro atakos valdymo specialistais, taip pat mano kariai prisideda ir prie karinių jūrų pajėgų mokymų Baltijos jūroje. Tuo mes didiname savo integraciją ir bendradarbiavimą su NATO sąjungininkėmis ir taip prisidedame prie saugumo palaikymo regione“.

Vykdydami misiją Italijos ir Lietuvos kariai griežtai laikosi COVID-19 prevencijos rekomendacijų. „Taip mes ne tik apsaugojome savo personalą, bet ir Baltijos sąjungininkes. Esame pasirengę šią misiją tęsti ir 2021 metais“, – sako NATO oro policijos misijos rotacijai vadovaujantis Italijos kariuomenės pulkininkas A. Di Matteo.

NATO oro policijos misija Baltijos šalyse nenutrūkstamai vyksta nuo 2004 m. Lietuvai, Estijai ir Latvijai tapus NATO aljanso narėmis. Po agresyvių Rusijos veiksmų Ukrainoje 2014 metais, ši NATO misija Baltijos šalyse buvo sustiprinta. Joje budintys sąjungininkų naikintuvai kyla perimti prie Baltijos valstybių oro erdvės priartėjusių Rusijos naikintuvų, kurie dažnai nesilaiko tarptautinių saugios aviacijos taisyklių.

Tęstinį ir efektyvų oro policijos koordinavimą ir valdymą virš Baltijos valstybių užtikrina NATO vadovietės Ramšteine ir Monse, o pajėgumus skiria sąjungininkės. Nenutrūkstama NATO oro policijos misija Baltijos šalyse demonstruoja NATO vienybę ir sąjungininkų bendrą ryžtą sąjungininkų gynybai ir atgrasymui. **LR KAM**

LIETUVA GAVO PATIKINIMUS, KAD ELEKTRA IŠ ASTRARO AE NEPATEKS Į ES RINKĄ

Gruodžio 30 d. Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė kalbėjosi su Europos Komisijos (EK) vykdomuoju viceprezidentu Valdžiu Dombrovskiu. Pokalbyje aptarta derybų tarp Europos Sąjungos (ES) ir Kinijos dėl Išsamios investicijų sutarties eiga ir tai, kaip bus įgyvendinama Lietuvos nacionaliniam saugumui svarbi nuostata, kad elektra iš nesaugios Astravo atominės jėgainės nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nepateks į ES rinką.

„Gavome patikinimą, kad į Lietuvos interesus atsižvelgta ir elektra iš Astravo AE nepateks į ES rinką. Tai yra prioritetas Lietuvos nacionalinio saugumo interesas ir šį interesą ginsime visomis mums prieinamomis dvišalėmis, regioninėmis priemonėmis bei ES lygiu, taip pat ir teikdami pasiūlymus ES rengiamiems

susitarimams su trečiosiomis šalimis, „– teigė premjerė.

Pokalbyje su V. Dombrovskiu darsyk paprašyta tvirtų garantijų, kad gruodį Europos Vadovų Tarybos sprendimas pavesti EK parengti pasiūlymus, kaip užkirsti kelią elektros iš nesaugių atominų elektrinių patekimui į rinką, bus įgyvendintas ir tai bus padaryta be atidėliojimū.

„Lietuva neturi ketinimų blokuoti susitarimo su Kinija pasirašymo. Sutartis sudarys naujas galimybes Europos Sąjungos, o taip pat ir Lietuvos verslui. Tačiau mes siekiame aiškiai įtvirtinti, kad ši sutartis negali tapti ir netaps pagrindu Kinijos kompanijoms prekiauti Astrave pagaminta elektra ar tokių galimybių ieškoti,“ – pabrėžė I. Šimonytė.

Pokalbio metu akcentavo, kad Lietuvai siekiant įstatyme įtvirtintų nuostatų įgyvendinimo, itin svarbi yra EK ir jos vadovybės parama.

Išsamios investicijų sutarties su Kinija derybas EK siekia pabaigti artimiausiu metu.

LRV

LIETUVOS KARIUOMENI – PAPILDOMOS PRIEŠTANKINIŲ RAKETŲ SISTEMŲ „JAVELIN“ ATSARGOS

Gynybos resursų agentūra prie Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos su Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybe pasirašė sutarties papildymą dėl vidutinio nuotolio prieštankinės ginkluotės „Javelin“ įsigijimo. Šiuo dvišaliu susitarimu buvo įsigytas papildomas kiekis raketų, paleidiklių bei kt. sistemos įranga, kuri Lietuvos kariuomenės atsargas turėtų papildyti 2024 metais. Šio sandorio vertė siekia 10 mln. JAV dolerių.

Iš JAV gaunama ir įsi-

gyjama prieštankinė sistema „Javelin“ ypač reikšmingai prisideda prie ilgalaikių Lietuvos kariuomenės kovinių pajėgumų didinimo ir atgrasomojo poveikio stiprinimo. Šiomis sistemomis, stiprinant Lietuvos gynybinius pajėgumus, bus papildomai aprūpinti Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų padaliniai.

JAV yra Lietuvos strateginė partnerė ir pagrindinė Baltijos regiono saugumą užtikrinanti sąjungininkė.

LR KAM

2021-ieji – PARTIZANO LUKŠOS-DAUMANTO IR SKULPTORIAUS ZIKARO METAI

Juozo Zikaro statula „Laisvė“.

Stop kadras.

2021-uosius Seimas yra paskelbęs dešimties asmenybių, reiškinių, sukakčių metais.

2021-ieji yra paskelbti Lietuvos totorių istorijos ir kultūros metais, nes sueis 700 metų nuo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino sąjungos su totoriais sudarymo, bus minimos bendros kovos su Kryžiuočių ordinu metinės.

Kita sukaktis – 1791 metais gegužės 3-iąją priimta Abiejų Tautų Respublikos (ATR) Konstitucija. Ta proga **Seimas 2021-uosius yra paskelbęs Abiejų Tautų Respublikos Gegužės 3-iosios Konstitucijos ir Tarpusavio įžado metais**.

1791 metais priimta ATR Konstitucija buvo pirmasis toks rašytinis dokumentas Europoje. Lenkijoje gegužės 3-oji yra svarbi valstybinė šventė, Lietuvoje ši data minima kukliau,

nes Konstitucija, kai kuriais vertinimais, sumažino Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės savarankiškumą bendroje valstybėje su Lenkija.

2021-ieji pažymėti ir kaip Jono Karolio Chodkevičiaus metus siūloma, nes sukanka 400 metų nuo jo mirties. Seimas nutarimu pažymėjo, kad J. K. Chodkevičius buvo garsus Lietuvos–Lenkijos karo vadas, Lietuvos valstybės veikėjas. Pažymėtas jo indėlis krikščionybės plėtrai, švietimui, mokslui ir kultūrai.

2021 metai paskelbti partizano Juozo Lukšos-Daumanto metais, nes rugpjūčio 10 dieną sukanka 100 metų nuo jo gimimo. Seimas priimdamas sprendimą pabrėžė, kad J. Lukša-Daumantas buvo vienas ryškiausių kovotojų už laisvę.

J. Lukša-Daumantas pokaikiu tapo vienu iš Lietuvos partizanų vadų, aktyviai telkė laisvės kovotojus vienyti. Partizanaudamas jis keletą kartų buvo prasiveržęs į Vakarų perduoti žinią apie kovojančią Lietuvą, žuvo patekęs į pasalą per susišaudymą 1951 metų rugsėjį Garliavos apylinkėse, netoli Kauno.

2021-ieji taip pat paskelbti vieno pirmųjų profesionalių Lietuvos skulptorių Juozo Zikaro metais. Šįmet sueina 140 metų nuo jo gimimo. Šįmet taip pat bus 100 metų, kai sukurtas vienas žinomiausių Lietuvos nepriklausomybės simbolių – J. Zikaro skulptūra „Laisvė“.

Seimas 2021 metus taip pat paskelbė iškilių Lietuvos asmenybių – **mokslininko Jurgio Ambrozjejaus Pabrėžos, kardinolo Vincento Sladkevičiaus, poeto Vytauto Mačernio metais**.

Šįmet bus minimos mokslininko, botaniko, pedagogo, lietuvių kultūrinio sąjūdžio dalyvio, žemaičių raštijos veikėjo ir mokslo terminų kūrėjo, bibliofilo, kunigo pranciškono J. A. Pabrėžos 250 metų gimimo metinės.

2020 metų rugpjūčio 20 dieną sukako 100 metų, kai gimė kardinolas V. Sladkevičius, tad 2021 metai paskiriami jo laisvės

kovai pažymėti.

2021-aisiais sukanka 100 metų, kai gimė poetas V. Mačernis. Jo vardo metus Seimas paskelbė įvertindamas tai, kad V. Mačernio filosofinė, intelektualinė poezija svarbi lietuvių kultūrai.

2021-ieji bus minimi ir kaip archeologės, antropologės Marijos Birutės Alseikaitės-Gimbutienės metai, nes sukanka šimtosios jos gimimo metinės.

M. Gimbutienė yra baltų ir indoeuropiečių neolito ir bronzos amžiaus kultūros tyrinėtoja, archeomitologijos (mokslo šakos, jungiančios archeologiją, lingvistiką, etnologiją ir religijotyra) pradininkė, pakeitusi Europos priešistorės sampratą.

2021-ieji taip pat paskelbti Archyvų metais, nes sukanka 100 metų nuo pirmojo valstybės archyvo Lietuvoje įkūrimo.

Milena Andrukaitytė, LRT

Kardinolas Vincentas Sladkevičius MIC. www.kaunoarkivyskupija.lt/

NUOTOLINIS AUDIOGIDAS LEIS SUSIPAŽINTI SU ISTORINE LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTŪRA

Iš karto po šv. Kalėdų į plačius pasaulinio interneto vandenį išplaukė naujas skaitmeninis produktas – nuotolinis audiogidas www.rumuistorijos.lt, leidžiantis iš bet kurio pasaulio taško susipažinti su Kaune, Vilniaus g. 33, esančiu kultūros paveldo objektu, šįandien vadinamu Istorine Lietuvos Respublikos Prezidentūra.

Nuotolinis audiogidas rumuistorijos.lt skirtas skatinti kultūros edukaciją ir padidinti kultūros įstaigų ir jų teikiamų paslaugų prieinamumą tuo metu, kai muziejai uždaryti ir žmonių judėjimas apribotas, rašoma Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus pranešime žiniasklaidai.

Nuotolinis audiogidas rumuistorijos.lt nustebins savo turiniu. Žinoma, istorijos profesionalams ne naujiena, kad pastatas, kuriame šiandien veikia Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune, nebuvo statytas kaip Prezidento rūmai, tačiau daugybei žmonių pirmą kartą atsivers tokia turtinga ir daugiasluoksnė, net 7 laikotarpius apimanti, pastato istorija.

Nuo 2005 metų, kai muziejus pradėjo savo veiklą, Pirmosios Lietuvos Respublikos ir Prezidento rūmų (1919–

1940 m.) pasakojimas buvo ir muziejaus, ir muziejininkų dėmesio centre. Dvidešimt du mums ideologiškai patys svarbiausi Prezidento rūmų metai paliko kitus 153 pastato metus kažkur toli paraštėse. Tačiau pamažu brendo noras patyrinėti ir kitus mažiau pažintus laikotarpius.

2019 metais dienos šviesą išvydo kolektyvinė mokslinė monografija „Prezidento rūmai Kaune“, kurioje pristatyti tyrimų rezultatai ir aprašyti 7 pastato laikotarpiai: Kauno gubernija ir gubernatoriaus rūmai (1844–1915 rugpjūtis), Oberosto viršininko rezidencija Pirmojo pasaulinio karo metais (1915 rugpjūtis–1919 liepa), Lietuvos Respublikos Prezidento rūmai (1919 liepa–1940 birželis), Rūmai pirmosios sovietų okupacijos metu (1940 birželis–1941 birželis), Rūmai su iškelta nacistine svastika (1941 liepa–1944 liepa), Ilgasis sovietmetis (1944 rugpjūtis–1989 gruodis), Istorinių rūmų atgimimas (1989 gruodis–iki dabar).

O šiandien šie moksliniai tyrimai pristatomi daug platesnei auditorijai. Nuotoliniame audiogide rumuistorijos.lt visus 7 pastato laikotarpius pristato istorinės asmenybės,

kurios suteikia pasakojimui gyvumo ir autentiškumo. Kadangi į realių žmonių lūpas sudėti istorikų parengti tekstai, o ne tų žmonių autentiški prisiminimai ar citatos, šios asmenybės įvilktos į animacinio personažo pavidalą, taip suteikiant laisvę audiogido kūrėjams.

Tokiu būdu į klausytoją prabyta: Saliamonas Feinbergas, Raseinių 1-osios gildijos pirklys, gyvenamą namą pavertęs Kauno gubernatoriaus rūmais; rūmuose būstinę

įkūręs Oberosto viršininkas kunigaikštis pulkininkas Francas Izenburgas-Biršteinas; ilgametis Prezidento rūmų kanceliarijos viršininkas Pijus Bielskus; nepilnus metus rūmuose praleidęs Ministras Pirmininkas ir Prezidento pareigas ėjęs Justas Paleckis, trumpam rūmuose apsistojęs Reichskomisararas Hinrichas Lozė, Ostlando viršininkas; mokytoja Stefanija, dvidešimt metų išdirbusi Mokytojų namuose, ir Prezidento Aleksandro Stulginskio anūkas, dažnai aplankantis buvusius senelio namus, dabar tapusius Istorine

Prezidentūra.

Nuotolinis audiogidas rumuistorijos.lt išsiskiria plačiomis prieinamumo galimybėmis. Visos istorijos papasakotos 4 kalbomis: lietuvių, anglų, vokiečių ir rusų. Žmonėms su regėjimo negalia parengtas ir įrašytas atskiras vaizdusis pasakojimas, kuris padeda „pamatyti“ ir pajauti rūmų atmosferą. Žmonėms su klausos negalia parengtas vaizdo pasakojimas, įgarsintas lietuvių ir gestų kalbomis – jį gali žiūrėti ir visi kiti, norintys iš arčiau pamatyti rūmų aplinką ir vidų.

LRT

Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune.

Flickr nuotr

TARP TIESOS IR MELO – ICCHAKO ARADO PRISIMINIMAI, KELIAUJANT Į SIONO KALNO VIRŠUNĘ

Violeta Rutkauskienė

(Pradžią 2020 m. „Dirvos“ rugsėjo 15 d. laidoje)

IX.

Toks išpuolis, pasak Y. Arado, prašėsi atsakomųjų veiksmų. Po kelių dienų atvyko NKVD kariuomenė ir ėmė šluoti ginkluotus lietuvius. Kiauniališko mūšis tai vienas didžiausių Lietuvos partizanų mūšių – susirėmimų su NKVD kariuomene. Štai tikroji šio mūšio istorija, kuri atskleidžia, kaip šlykščiai meluoja ir falsifikuoja istoriją Y. Aradas.

Nutylėta nepatogi tiesa

Y. Arado prisiminimų knygoje aprašytas 1945 m. kovo mėn. įvykis leidžia nustatyti šį mūšį, kaip Kiauniališko, kuriame su NKVD būriais žudant Lietuvos partizanus dalyvavo ir Ichchakas Rudnickis, vėliau išgarsėjęs kaip Y. Aradas. Galbūt Y. Aradas apie šį okupantų nusikaltimą žino daugiau ir galėtų papasakoti žymiai daugiau detalių nei surašė savo prisiminimų knygoje skyriuje „Susirėmimas su lietuvių nacionalistinėmis grupuotėmis“ (Aradas p. 253-257), bet Y. Aradas linkęs nutylėti jam nepatogią istoriją, tačiau ją pamažu atskleidžia laikas. Šiandien 70 metų slėptą ir nutylėtą tiesą nauji faktai pamažu atsiskleidžia kitoje šviesoje. Nauji istorijos tyrinėtojų tyrimai prikelia tikruosius tų dienų didvyrius, demaskuoja ir įvardina užsimaskavusių niekšų ir istorijos klastotojų vardus. Todėl tenka prie šios Y. Arado aprašytos istorijos sustoti detaliam ir atskleisti, kaip pats Y. Aradas savo lietuvišku senos knygos atkartotu leidimu demaskuoja pats save. Istorija nežino paslapčių, anksčiau ar vėliau tiesa ir teisingumas triumfuoja.

1944 m. spalio mėn. Šiaurės Rytų Lietuvoje Švenčionių apylinkėse buvo įsteigtas LLA Tigro rinktinės štabas, kuris Labanoro girioje įrengė dvi įtvirtintas, ilgalaikei gynybai pritaikytas stovyklas, savotiškas tvirtoves. Pirmą tokį bunkerį dar 1944 m. rudenį netoli Kiauniališko įrengė LLA Tigro

rinktinės Apolinaro Juršio-Vytenio vadovaujamas apie 60 partizanų būrys. Žiemą prie jo prisijungė Antano Krinicko-Romelio vadovaujamas taip pat apie 60 asmenų partizanų būrys. Jie 1945 m. žiemą įrengė kitą bunkerį. A. Juršio partizanai gyveno Margio bunkeryje, o A. Krinicko – Kauno bunkeryje. Tai buvo gerai įrengti didžiuliai bunkeriai. Partizanai buvo ginkluoti kulkosvaidžiais ir šautuvais.

1945 m. kovo 11 d. NKVD ir Švenčionių, Švenčionėlių ir Saldutiškio stribai, viso apie 500 gerai ginkluotų karių, susekė Lietuvos partizanų stovyklą ir puolė Kauno bunkerį. Bunkerį gynę partizanai atmušė pirmuosius puolimus, tačiau jų stovykla ir bunkeris buvo apsupti. Didžioji dalis partizanų iš apsupties išsiveržė, liko kautis tik 7-15 kovotojų. Margio bunkerį gynę partizanai atėjo į pagalbą Kauno

Labanoro mūšio Lietuvos partizanų kapai. *Laimos Naujokienės nuotr.*

ugnimi, prasilažė prie Margio bunkerio ir bandė išvesti iš apsupties kovos draugus. Enkavedistai išsikvietė pastiprinimą iš Švenčionių ir Utenos. Priešo pajėgos buvo didelės – apie 2000 karių. Vėl prasidėjo kautynės, trukusios iki kovo 12 d. Įsitvirtinę gynybai gerai parengtuose bunkeriuose partizanai

stotyje partizanų kūnai visą parą išgulėjo atviruose vagonuose, pro vagonų plyšius žmones matė besisunkiantį kraują. Paskiau pelkėje, netoli Švenčionių, palaikai buvo suversti į duobę ir užkasti. Kovo 14 d. NKVD suvarė aplinkinių kaimų gyventojus tvarkyti žuvusiųjų sovietų karių kūnų. Liudininkai suskaičiavo apie 300 žuvusių sovietų karių ir stribų. Mūšyje žuvo keturi NKVD karininkai, jų tarpe vienas pulkininkas. Taip čia Cirkliškių pelkėse Y. Arado vežimas važiuojantis į Siono kalną galutinai sulūžta ir įklimpsta melo pelkėje. Labai gaila, kad šių prisi-

Kelio nuoroda.

Laimos Naujokienės nuotr.

bunkeriu. NKVD sužinojusi apie antro bunkerio egzistavimą apsupo ir jį. Visi Margio bunkeryje buvę Vytenio būrio partizanai nutarė kautis. Kautynės vyko iki vakaro.

Vakare į pagalbą atskubėjo apie 300 partizanų, priklausiusių LLA Tigro rinktinės štabo būriams. Pamatę, kad bunkerius apsupę enkavedistai ilsisi, puolė juos stipria

nepasidavė. Enkavedistai prašė iš savo bazių atvežti minosvaidžių, prieštankinių granatų, nes, jų pačių žodžiais tariant, „banditų jau nebeima paprastos granatos“. Mat, įmestas į vidų granatas partizanai greit išsviesdavo laukan, ir jos sprogdavo tarp priešų. Tik pavakare kovo 12 d. bunkeriai buvo išsprogdinti. Margio bunkeryje žuvo apie 52 šio būrio partizanai, Kauno bunkeryje apie 20. Bendrai 72 Lietuvos partizanai. Partizanų kūnus vietas stribai nuvežė Kiauniališko geležinkelio stotelę, iš ten siauruku geležinkeliu nuvežė į Švenčionių geležinkelio stotį. Švenčionių geležinkelio

minimų leidėjai ir profesionalūs istorikai iš JAV, pristatę šį Izraelio generolo emerito Y. Arado kūrinių Vilniaus pavasarinėje knygoje mugėje taip ir nesugebėjo ar nenorėjo įsigilinti į autoriaus pateiktą pasakojimą ir nė nebando atstatyti istorinę tikrovę ir tikruosius faktus bei sąžiningai įvertinti sovietų kolaboranto Y. Arado prisiminimų knygą ir jo paties „nuopelnus“ naikinant Lietuvos partizanus Švenčionių apylinkėse. Tad ar dar papildomai reikia aiškinti, kodėl leidžiant lietuvišką Y. Arado prisiminimų knygą iš teksto netikėtai išgaravo 250 žuvusių lietuvių partizanų.

Etatinis enkavedistas

I. Rudnickio santykiai su NKVD susiklostė gan įdomiai. Jis pats tai neigia, bando nuo šios tarnybos atsiriboti ir savo prisiminimų knygoje apie tai beveik neužsimena, bet Lietuvoje archyvuose išlikusieji dokumentai liudija aktyvų Y. Arado dalyvavimą NKVD veikloje. Yla lenda iš maišo.... Lenkų žurnalistas Piotr Zychowich, domėjęsis Y. Arado istorija ir remdamasis Lietuvos Ypatingojo archyvo Specialiųjų tyrimų skyriaus vedėjo Ryto Narvydo liudijimu, mini, kad I. Rudnickis/Aradas Adučiškyje ėjo specialias NKVD pilno etato, apmokamas tyrėjo pareigas. Dalyvaudamas Kauno ir Margio partizanų sunaikinimo akcijoje, pasižymėjo sulaukdamas du lietuvius partizanus: Stanislovą Ulčicką ir Liudviką Malakauską, kurie be jokio teismo buvo išsiųsti į Vorkutos lagerius, kur vienas iš jų žuvo 1949 m.¹⁸

Pašalintas iš NKVD, pabėgo dėl keliamos bylos

Kiauniališko mūšyje savo „žygdarbius“ nutylėjęs, Y. Aradas toliau kurpia savo tarybinio partizano šlovingąją legendą. Viename iš interviu rusiškai auditorijai jis porina: – „pasijutau atlikęs pareigą savo sovietinei tėvynei – SSSR nusiėmiau nuo kepurės raudonąją žvaigždę ir pasitraukiau iš Švenčionių.“ Tačiau knygoje aiškina kitaip. Neva, išvažiavęs su reikalais – atsimiti Tarybų Lietuvos vadovų paskirto partizano medaliai Vilniuje, skubiai gavęs padirbtus Lenkijos piliečio dokumentus pabėga iš Lietuvos. Toks skubotai I. Rudnickio/Arado pasitraukimas iš Lietuvos sukelia miglotą jo veiklos vaizdą ir kelia klausimų.

Į juos paaiškinimą duoda minėtas Lenkijos žurnalistas Piotr Zychowich, domėjęsis plačiau šio „herojaus“ istorija. Anot lenkų žurnalisto, Lietuvos archyvuose išlikusieji dokumentai liudija, jog Y. Aradas buvo atleistas iš NKVD pareigų dėl girtuokliavimo, chuliganiško elgesio, avies vagystės, muštynių gtvėje. Jam buvo formuojama byla, dėl kurios prisiminimų autorius skubiai ir pabėgo iš Švenčionių apylinkių. Lietuvos archyvuose išlikusieji NKVD dokumentai herojų - Y. Aradą vadina dezertyru.

(Bus daugiau)

18. Piotr Zychowicz. Yitzshak Y. Arad's choices.

http://www.operationlastchance.org/LITHUANIA_35-201.htm

PRENUMERUOKITE DIRVA

DIRVA
LAIMANČIŲ JAV SIEMŲ
LIETUVIŠKAS PASAULIS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

KVIETIMAS KARTU PAMINĖTI SAUSIO 13-OSIOS TRISDEŠIMTMEČIŲ

2021 m. sausio 13 d. lietuviai visame pasaulyje jau 30 kartą minės Laisvės gynėjų dieną. Pandemija pakoregavo šio minėjimo planus, bet Lietuvos ambasada Vašingtone siekia išlaikyti vienijančią bėgimo „Laisvės ir mirties keliu“ tradiciją ir kviečia Jus sausio 10 dieną, 12.00 val. prisijungti prie Laisvės estafetės.

Simboliškai paminėdami Sausio 13-osios trisdešimtmetį, bėgsime 30 km distanciją perduodami trispalvę vienas kitam. Estafetės pradžia – Kapitolijus, estafetė finišuos Lietuvos ambasadoje Vašingtone, kur 30 km nukeliavusi trispalvė bus pakelta plėvesuoti prie ambasados.

Bėgsime po vieną arba su savo šeimos nariais, o distancija vienam bėgikui nebus ilgesnė nei 2 km. Visi dalyviai bus apdovanoti atminimo suvenyrais.

Jeigu norėtumėte prisijungti prie Laisvės estafetės, registruokitės culture.us@urm.lt iki sausio 7 d. ir mes Jus informuosime apie tikslią Jūsų distancijos vietą ir trispalvės perdavimo laiką. Nepraleisk progos tapti šio istorinio minėjimo dalimi!

Ambasada taip pat kvies visus norinčius apžiūrėti naują Sausio 13-osios trisdešimtmečiui skirtą fotografo R. Požerskio istorinių nuotraukų parodą „We Remember Why We Are Free“ ant Lietuvos ambasados Vašingtone tvoros. Parodą demonstruosime ir ambasados socialiniuose tinkluose.

Taip pat kviečiame visus prisijungti prie kasmetinės akcijos, kurios metu sausio 13-osios rytą mūsų namų languose uždegamos šiai progai atminti skirtos žvakutės.

LR URM

Laisvės estafetė „Gyvybės ir mirties keliu“

Vašingtone

SAUSIO 10 D., 12.00 VAL.

EMBASSY OF LITHUANIA
WASHINGTON DC
#LTinUSA

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

DĖL LR PILIETYBĖS ĮSTATYMO PAKAITIMO

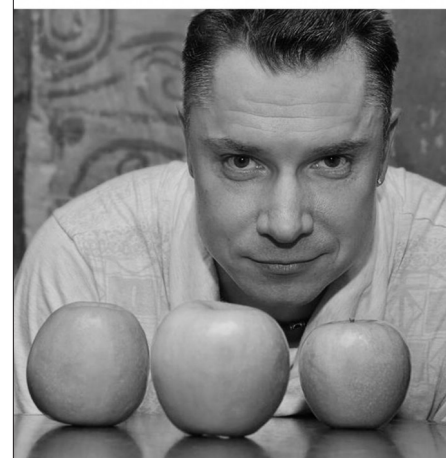
LR URM

2021 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo pakeitimai, pagal kuriuos visi vaikai iki 18 metų, kurie Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo gimdami, turės teisę į daugybę pilietybę – būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiais, – nepriklausomai nuo to, kada įgijo kitos valstybės pilietybę – gimdami ar vėliau, iki jiems sukako 18 metų.

Daugiau informacijos:
<http://bit.ly/38UKXkS>

LR URM

KALĖDINIS LABDAROS KONCERTAS „GERUMO SPARNAI“

„Metų žmogus“ – dainininkas, dainų autorius, visuomenininkas Darius Mileris – NOJUS.

LR URM

LOS ANDŽELE PAGERBTI ŽYDUS GELBĖJĘ LIETUVIAI

2020 metais minint Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos metus, Los Andžele esančiame seniausiame JAV Holokausto muziejuje įamžintas lietuvių, Holokausto metu gelbėjusių žydus, atminimas.

Bendradarbiaujant Lietuvos Respublikos generaliniam konsulatui Los Andžele, Lie-

tuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai bei Los Andželo Holokausto muziejui, greta Los Andželo Holokausto muziejaus įkurtame Pasaulio tautų teisuolių sode žydus gelbėjusiems lietuviams pasodintas alyvmedis bei atidengtas atminimo akmuo. Specialus Pasaulio

tautų teisuolių iš Lietuvos pagerbimui skirtas renginys Los Andžele vyks 2021 m., sušvelninus šiuo metu renginiams taikomus apribojimus.

„Džiaugiuosi, kad giliais tradicijas šviečiant plačiąją visuomenę Holokausto tema turinčiame Los Andželo Holokausto muziejuje pagerbti visi žinomi ir nežinomi drąsūs Lietuvos žmonės, kurie, nepaisydami mirtino pavojaus ir okupantų grasinimų, išsaugojo bendražmogiškas vertybes ir tapo taurumo, gailestingumo ir žmogiškumo pavyzdžiumis visiems. Tikiu, kad jų tylūs žygdarbiai ir moraliniai pasirinkimai įkvėps visus muziejaus lankytojus“, - teigė laikinoji generalinė konsulė Los Andžele Agnė Gurevičienė.

Izraelio instituto Jad Vašem duomenimis, žydų

Gruodžio 19 d. įvyko virtualus kalėdinis labdaros koncertas „Gerumo sparnai“, kurį organizavo Airijos lietuvių bendruomenė, Airijos lietuvių kultūros asociacija ALKA bei organizacija „Airijos lietuviams rūpi“ kartu su Lietuvos Respublikos ambasada Airijoje.

Labdaros ir padėkos rengi-

gelbėtojų skaičius Lietuvoje yra santykinai didžiausias tarp Vidurio ir Rytų Europos šalių. Oficialiai Pasaulio tautų teisuoliais yra pripažinta 917 Lietuvos piliečių, o 1551 asmuo, gelbėjęs žydus nacių okupuotoje Lietuvoje, apdovanotas Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi.

Lietuvos Respublikos Seimas 2020-uosius buvo paskelbęs Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos metais.

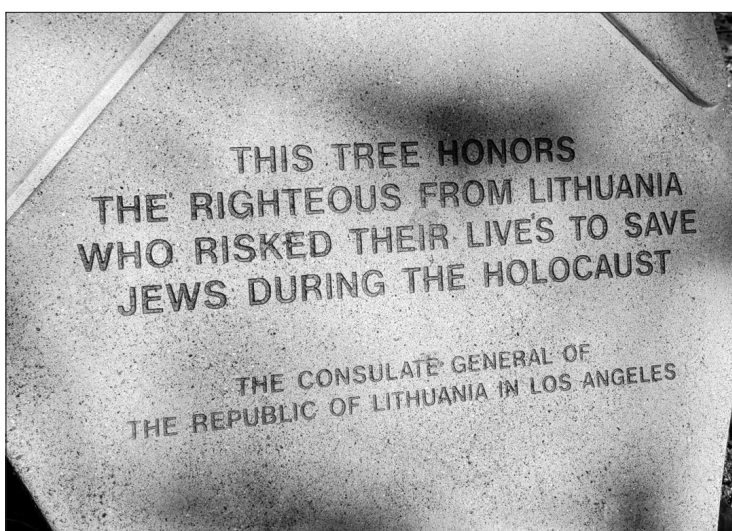
LR URM

nyje dalyvavo net 18 Airijos lietuvių dainininkų, poetų ir menininkų, kurie dovanojo savo gražiausias dainas ir eiles.

Airijos lietuvius pasveikino Lietuvos Respublikos ambasadorius Marijus Gudynas, o tęsiant tradicijas – buvo paskelbtas „Metų žmogus“. Juo tapo dainininkas, dainų autorius, visuomenininkas Darius Mileris – NOJUS. Šiais ypatingais metais daug laiko skyręs lietuvių bendruomenei, kartu su bendraminčiais įkūręs Airijos lietuvių kultūros asociaciją, pradėjęs rengti tiesiogines laidas „Virtuali scena su Nojumi“.

Šiltas ir nuoširdus vakaras dovanojo Airijos lietuviams galimybę vėl pajusti bendrystę, o labdaros vakaro metu suaukotos lėšos bus skirtos mažųjų vaikučių gydymui.

LR URM

LR URM nuotr.

ŠALFASS VEIKLA 2020 M.

Istorinis ŠALFASS suvažiavimas per Zoom .

Stasio Kuliavo nuotr.

Kaip paprastai rudenį, spalio mėn. 24 d. įvyko kasmetinis ŠALFASS suvažiavimas, tiesa, šiemet, kaip ir daugumos kitų organizacijų – nuotoliniu būdu per Zoom konferencijų sistemą. Kalbiname stambiausios išeivijoje lietuviškos sporto mėgėjų Sąjungos ilgametį pirmininką Lauryną R. Misevičių, kuriam šiais metais teko nelengvas iššūkis toliau vesti šią organizaciją į priekį nepaisant visą pasaulį apėmusios pandemijos, kuri stipriai apribojo visų visuomeninių ar pelno nesiekiančių bendruomeninių organizacijų veiklą ir lėšų telkimą.

Kaip pasikeitė išeivijos / JAV sporto veikla atėjus COVID-19 pandemijai?

Pasikeitė viskas nuo 2020-ųjų vasario pabaigos, mums ir PLB Sporto komitetui / Lietuvos krepšinio federacijai labai pasisekė, kad „Visų žvaigždžių“ dienos renginių metu Čikagoje pavyko surengti puikų Kaune statomų Krepšinio Namų paramos renginį, kuriame dideliame būryje „Vėjų“ miesto sportui neabejingų lietuvių netgi dalyvavo pats LKF prezidentas Arvydas Sabonis. Po to viskas nutrūko, jokių „gyvų“ varžybų ir apskritai susibūrimų neorganizuojame, nes neleidžia aplinkybės

Ar įvyko bent kokios sporto šakos varžybos šiais pro-

bleminiais metais?

Be minėto grandiozinio lėšų telkimo renginio „Kunigaikščių užėjoje“ Čikagoje vasario 15-

Žiemos olimpinėse žaidynėse. Oras pasitaikė puikus, susirinkusieji džiaugėsi galimybe praleisti savaitgalį gražios

2019 m. LR Ambasados komanda, dalyvavusi kasmetinėse „Ambasadoriaus taurės“ varžybose.

ŠALFASS archyvo nuotr.

ąją dar ŠALFASS Slidinėjimo komitetas spėjo surengti savo kasmetines kalnų slidinėjimo varžybas pačią paskutinę vasario mėn. dieną, į Kolorado valst. esančius snieguotus Steamboat Springs kalnus rinkosi šios sporto šakos entuziastai – sulaukta nemažo būrio slidinėjimo mėgėjų, tarp jų buvo ir Linas Vaitkus, kuris kartu su Lietuvos slidinėjimo komanda 1998 m. dalyvavo

gamtos apsuptyje ir išmėginti jėgas slidinėjimo trasose. Tačiau visas kitas sporto šakas,

metu Šiaurės Vakaruose kas savaitgalį išsiruošiamė į Oregono ar Vašingtono valstijų miškus,

Ian Fluellen iš JAV kongreso komandos laimėjo baudų metimo varžybas, pataikęs 14 iš eilės.

ŠALFASS archyvo nuotr.

Portlandas, Carson, WA grybų iškyloje.

ŠALFASS archyvo nuotr.

įskaitant jubiliejinės ŠALFASS žaidynes, suplanuotas gegužės mėnesį Lemonte, teko atšaukti arba atidėti.

Kokios tendencijos atei-

sukariame ir 10, ir 20 kilometrų gamtoje, o ir gardžią vakarienę susirenkame!

Kaip praėjo pirmasis istorijoje per 70 metų ŠALFASS

suvažiavimas Zoom?

Daug geriau, negu tikėjomės dauguma Valdyboje. Susirinko nemažai dalyvių, kurie galbūt gyvai nebūtų dalyvavę, o iš namų savo pasijungė. Nudžiugino didelis garbės svečių dėmesys, Zoom suvažiavimo pradžioje sveikino abudu LR ambasadoriai – JAV ir Kanados, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos viceministrė Kornelija Tiesnesytė, kurioji sporto reikalus, Pasaulio lietuvių bendruomenės Valdybos pirmininkė Dalia Henke, JAV LB Tarybos narys, bendros LR Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisijos atstovas, buvęs Pasaulio lietuvių centro vadovas A. Žilys. Sprendėme daug einamųjų klausimų, patvirtinome gerokai atnaujintus ŠALFASS įstatus, kuriuos ruošėme ištiesus metus – jie nebuvo keisti nuo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo laikotarpio... ŠALFASS nesustojo ir per pandemiją, tiesiog adaptavomės ir įžengėme į skaitmeninį pasaulį.

Daug kas iš visuomeninių šiais metais į lietuvišką veiklą žiūri kaip kad prarastą laikotarpį, o kaip su ŠALFASS?

Žinoma, kad metai be galo sudėtingi, bet kaip ir mūsų gyvenime, versle ar visuomeninėje bet kokioje veikloje, išlieka stipriausieji! Turime transformuoti ir seniausiai veikiančios užsienio Lietuvių sportinės Sąjungos veiklą dalinai į nuotolinę, sportuojame kas kaip galime savo miestuose, rajonuose, namuose ir susibūrę į mažesnes grupes, kol tokios aplinkybės, oficialių krepšinio ar dar kitų kontaktinių sporto šakų sezonų šiais metais pradėti nebesitikime, bet baltos vėliavos toli gražu nekeliame, anaip-

tol, kaip tik tokiu pandemijos laikmečiu labai svarbu sveika gyvensena ir fizinė kultūra, tik sportuodami liksime sveikesni (Nukelta į 12 psl.)

UŽSIENIO LIETUVIAI JUNGĖSI BENDRAM JUDESIOI – SUKURTA PLATFORMA PAŽINTIMS SU ŠIUOLAIKINIU ŠOKIU

Vilniaus miesto šokio teatro Low Air pristato tarpautinę iniciatyvą „Glo(w)bal Air” ir kviečia užsienio lietuvių bendruomenę jungtis bendrai šokio pamokai. Pirmasis virtualus judesio užsiėmimas gruodžio 28 d. buvo transliuojamas iš Vilniaus, su gerai žinomu šokio atlikėju, choreografu Laurynu Žakevičiumi, rašoma Low Air pranešime žiniasklaidai.

Pasaulinės izoliacijos aki-vaizdoje menininkai siekia puoselėti ir išlaikyti ryšį – su savo bendrataučiais, bendraklasiais, kolegomis, artimaisiais. Kviesdami jungtis

po kūno pasaulį gidais taps Vilniaus miesto šokio teatro Low Air choreografai, šokėjai ir mokytojai bei kviestiniai Lietuvos šokio atstovai.

„Antrasis karantinas tampa dar sudėtingesniu išbandymu – per šventes liekame namuose, nesusitinkame su artimaisiais. Mes ieškome būdų kaip puoselėti asmeninius ryšius. Norime sukurti platformą, kurioje rastųsi naujos pažintys – ir tarp žmonių, ir su naujomis šiuolaikinio meno formomis. Tad nesvarbu ar tu esi emigrantas, ar imigrantas, ar diplomatas, o gal smalsus keliautojas, įstrigęs

LOW AIR.

Pranešimo autorių nuotr.

„Glo(w)bal Air”.

V. Ruzgaitės nuotr.

virtualiems susitikimams ir naujai pažvelgti į save ir savo kūną, savo mintis bei pasinerti į kelionę po pasaulį, idėjos autoriai siekia jungti įvairiausiuose pasaulio kampeliuose gyvenančius lietuvius.

Nuo gruodžio pabaigos „Glo(w)bal Air” lietuvių bendruomenėms ves virtualius šokio, judesio ir improvizacijos susitikimus, kuriuose iš vienos pusės kiekvienas asmeniškai keliaus per savo kūnus, iš kitos pusės, tai taps atvira galimybe susipažinti su kitais pasaulio lietuviais ir jų šokančiomis asmenybėmis. Šios kelionės

svečioj šaly. Socialinės distancijos aplinkybių apsuptyje pasinerkime į distancijos ir mobilumo permąstymo kelionę”, – pristatydamas naują iniciatyvą sako L. Žakevičius.

Menininkas neslepia, kad ryšiai, užsimezgdę virtualioje platformoje, atėjus laikui galėtų persikelti ir į realybę – globalių lietuvių šokį visame pasaulyje.

„Dar pirmojo karantino metu išmokome pasitelkti kūrybiškumą ir iššūkius paversti galimybėmis. Tikrai džiaugiuosi, kad kultūros ir meno atstovai susitelkia

moderniai ir, tarpusavio santykius šiuo sunkiu laikotarpiu saugančiai, iniciatyvai bendrauti šokiu, o tuo pačiu peržengia miesto ribas – siekia sujungti su Vilniū tautiečius visame pasaulyje. Norisi palinkėti šiam teatrui sveikiems pasitikti 2021-uosius ir, įveikus pandemiją, naują sezoną žiūrovus pasitikti jau mūsų pasiilgtose scenose”, – sako Vilniaus meras Remigijus Šimašius.

Prie pirmojo virtualaus judesio susitikimo jau sulaukta registracijų iš tautiečių, gyvenančių Bulgarijoje, Italijoje, Izraelyje, Lenkijoje, Belgijoje, Islandijoje, Vokietijoje. Low Air primena, kad jungtis į iš Lietuvos transliuojamas šokio pamokas galima visiems pasaulio lietuviams.

„Glo(w)bal Air” iniciatyva yra Vilniaus miesto šokio teatro Low Air, gruodžio 28-30 d. vykstančio šokio mini festivalio „Pūga” dalis. Virtualaus festivalio programoje buvo šokio užsiėmimas visiems Pasaulio lietuviams, susitikimai su kūrėjais bendruomenės vakare bei

Low Air būsimų projektų pristatymas, pasirodymų ištraukos ir vykusio naujausio Low Air spektaklio „SU(SI)TIKIMAS” transliacija.

LRT

Duetas „Low Air”.

V. Ruzgaitės nuotr.

JAV AUDITORIJAI PRISTATYTAS FOTOGRAFO T. KAZAKEVIČIAUS ŽVILGSNIS Į LIETUVIŠKĄ KAIMĄ

SOON TO BE GONE

Virtual exhibiton
by Tadas Kazakevičius
December 8th
3 PM (EST)

EMBASSY OF LITHUANIA
WASHINGTON DC
#LTinUSA

Į renginį kvietė skelbimas.

LR URM

Gruodžio 8 dieną Lietuvos ambasada JAV surengė tarpautinių konkursų laureato fotografo Tado Kazakevičiaus fotografijų serijos „Tai, ko nebebus” virtualų pristatymą JAV auditorijai.

„Įkvėpimo savo kūrybai Tadas ieškojo XX a. amerikiečių fotografų, fiksavusių dėl kintančios demografijos nykstančius mažuosius JAV miestelius, darbuose. Auganti miesto ir kaimo atskirtis, deja, yra ir šių dienų Lietuvos realybė. Todėl džiaugiuosi, kad vienas talentingiausių jaunosios kartos Lietuvos fotografų savo kūrybinei kelionei pasirinko šimtametes tradicijas saugančių Lietuvos vietovių ir jose gyvenančių žmonių stebėjimą”, – sakė Dovydas Špokauskas, Lietuvos amba-

sados JAV laikinasis reikalų patikėtinis.

Diskusijos metu autorius pirmą kartą pristatė savo nuotraukų albumą, skirtą šiam nuotraukų ciklui. Projektui įgyvendinti autorius leidosi į net penkerius metus trukusią daugiau nei 7 tūkst. kilometrų kelionę po Lietuvą. Taip pat šiuo metu planuojama fotografo paroda Lietuvos nacionaliniame muziejuje.

Renginį moderavo dr. Emilija Mickevicius, fotografijos istorikė ir San Francisko Modernaus meno muziejaus kuratorė.

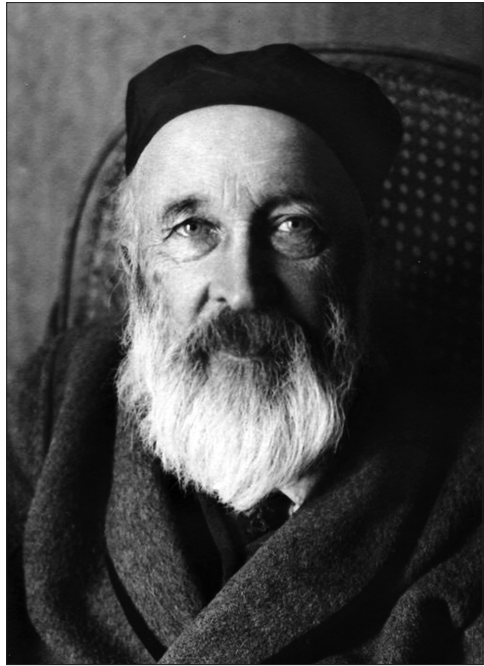
Pilną pristatymo įrašą galite rasti ambasados YouTube paskyroje:

<https://www.youtube.com/watch?v=-wcPkkUxPtM>

LR URM

VERBA VOLANT, SCRIPTA MANENT. ARBA NEPUBLIKUOTI JONO JABLONSKIO LAIŠKAI

Jūratė Jagminienė
Lietuvos švietimo istorijos muziejus

Jonas Jablonskis 1860–1930

Apie Jono Jablonskio (1860–1930) – kalbininko, publicisto, pedagogo, vadovėlių autoriaus, literatūrinės lietuvių kalbos normintojo, įvairiausių mokslo sričių terminologo – gyvenimą ir nuopelnus Lietuvos kultūrai rašyti rizikinga, nes apie jį jau išleista daug leidinių, publikuota gausybė straipsnių. Tačiau dar kartą prisiminti ir visuomenei priminti apie šį iškilų žmogų vis dėlto verta, juo labiau, kad šiais metais minime J. Jablonskio 160-ąsias gimimo ir 90-ąsias mirimo metines.

Įvadas

1885 m. baigęs Maskvos universitetą, J. Jablonskis grįžo į Lietuvą, tačiau joje buvo sutiktas nesvetingai. Antrojoje XIX a. pusėje išsilavinusių jaunuolių, aukštuosius mokslus baigusiu užsienyje, Lietuvoje niekas „nepageidavo“. J. Jablonskio darbo paieškos buvo bevaisės. Vilniaus apygardos mokyklų kuratorius jo nepriėmė. Tik 1887 m. pavyko įsidarbinti Marijampolės teisme, tačiau ir ten neilgam. Pagaliau 1889 m. sausio 26 d. J. Jablonskis paskirtas Mintaujos (dab. Jelgava) berniukų gimnazijos senųjų kalbų mokytoju ir galėjo lengviau atsikvėpti jau vien dėl to, kad gimnazijos mokytojų atlyginimai buvo gana dideli. Čia ir prasidėjo pedagogo, kalbininko, publicisto, švietėjo ir mokslininko kelias.

J. Jablonskis gyveno ir dirbo ypač sudėtingu ir neramiu istoriniu laikotarpiu. Maskva–Lietuva–Mintauja–Revelis–Pskovas–Šiauliai–Vilnius–Panevėžys–Brestas–Gardinas–Veližas–Voronežas–Vilnius–Kaunas – tai ne turistinis kelionių maršrutas, o ilga, sunki, alinanti kelionė, kurioje jam teko būti ir mokytoju, ir kontrabandininku, patirti tremtinio dalią. Manau, geriau pažinti asmenybę, įvertinti jos palikimą galime tik susipažinę su amžininkų prisiminimais. O jų gausu tarpukario Lietuvojeėjusiame leidinyje „Lietuvos mokykla“ (1921, gruodis, sąs. 12).

Toli nuo Lietuvos

Taigi 1889 m. J. Jablonskis apsigyveno Mintaujoje ir įsidarbino berniukų gimnazijoje graikų ir lotynų kalbų mokytoju. Tais pačiais metais pradėjo rašyti straipsnius į literatūros, politikos ir mokslo laikraštį „Varpas“. Daugiausia publikacijų skyrė lietuvių kalbos dalykams. Šiame leidinyje pirmą kartą mūsų raštijos istorijoje pradėta diskusija dėl lietuvių kalbos rašybos. J. Jablonskis „Varpui“ parašė ir dvejų lietuviškų leidinių recenzijas: Jono Šliūpo knygos „Lietuvizkiejje Rasztai

ir Rasztininkai“ (1894, Nr. 1) ir Jono Basanavičiaus knygos „Etnologiškos smulkmenos“ (1894, Nr. 2). 1890 m. Vinco Kudirkos iniciatyva Mintaujoje gyvenę lietuviai inteligentai susibūrė į „Literatiškąją komisiją“, kurios pirmininku išrinko J. Jablonskį. Komisijos tikslas buvo rašyti straipsnius ir rūpintis „Varpo“ platinimo reikalais. J. Jablonskis globojo ir gimnazijoje slaptai veikusią „Kūdikio“ (1890–1891) draugiją.

Buvęs J. Jablonskio mokinys Mintaujoje Antanas Smetona (Lietuvos Respublikos Prezidentas 1919–1920 ir 1926–1940 m.) prisiminimuose rašė:

Mintaujoje radau jau susidariusią slaptą lietuvių mokinių draugiją, vardu „Kūdikis“. Į ją priderėjo tik vyresniųjų klasių mokiniai, gimnazistai ir realistai, nors šių antrųjų tebuvo keli. Draugijėlė turėjo ir savo knygynėlį, sudarytą daugiausia iš lietuviškų ir lenkiškų knygų. Mokiniai rinkdavos, kartas nuo karto pasiskaitydavo lietuviškų laikraštelių, slapčia atgabentų iš užsienio, mėgindavo versti iš svetimų kalbų į lietuvių kalbą. Jų vertimų tikslas buvo pramokti lietuviškai rašyti. <...> Kilus svarbesnių klausimų, vienas kuris nueidavo į Jablonskį pasitarti, nes jis buvo autoritetas visiems. Ypač svarbus klausimas buvo, kurs mokslas pasirinkti išėjus gimnaziją ar šiaip jau vidurinę (aukštesnę) mokyklą. Tai rūpėdavo ypač Jablonskiui.

„Rinkitės tokį mokslą, kurį išėję galėtumėte palikti Lietuvoje, savo žmonių tarpe. Lietuvon grįžti po mokslo neužkirstas kelias gydytojui, advokatui ir kunigui.“ Mat, tos nuomonės buvęs ir gydytojas Petkevičius (p-lės G. Petkevičaitės tėvas), kurs savo sūnui įsakęs vieną iš tų trijų profesijų pasirinkti, nors šis labai norėjęs būti matematiku ar inžinieriu. Reikia pirmiausia žiūrėti ne to, kas labiausiai tinka,

bet kas reikalingiausia Lietuvai!

Tuo metu J. Jablonskio gyvenime įvyko ir asmeninių pokyčių. 1890 m. liepos 24 d. Švobiškio evangelikų reformatų bažnyčioje trisdešimtmetis J. Jablonskis susituokė su išsilavinusia lietuvaite Konstancija Sketeryte. Ko gero, pirmieji santuokos metai, pragyventi Mintaujoje, buvo patys gražiausi ir laimingiausi. Ten 1892 m. gimė sūnus Konstantinas, vėliau dukros Ona (1894 m.) ir Julija (1896 m.).

Jablonskių šeima buvo draugiška ir svetinga, į jų namus dažnai užsukdavo bičiuliai ir mažiau pažįstami lietuvių inteligentai, vykdavo slapti pasitarimai įvairiais lietuvių skleidimo klausimais. Kad nesukeltų įtarimų rusų žandarams, 1894 m. vasarą, prisidengęs naujagimės Onutės Jablonskytės krikštynomis (krikštėtviai Vincas Kudirka ir Gabrielė Petkevičaitė-Bitė), Jablonskių bute vyko „varpininkų“ suvažiavimas. Prie vaišių stalo buvo sprendžiami svarbūs lietuvių tautinės kultūros klausimai ir ekonomikos reikalai.

Petras Avižonis (gydytojas, pedagogas) prisiminimuose rašė:

<...> Jablonskis savo santykiuose su jaunimu ir su vyresniąja inteligentų karta visai neatsižvelgdavo į gresiantį jam pavojų politinės ištikimybės atžvilgiu. Kiek kartų sustodavo pas jį garsusis anų laikų knygų kontrabandininkas Bieliakas (Jurgis Bielinis, – aut. past.) su knygų vežimais! Kartą Mintaujos policija buvo areštavusi Bieliaką, ir Jablonskis išvadavo užsistojęs už jį. 1894 m. vasarą įvyko pas Jablonskį „varpininkų“ susirinkimas, į kurį suvažiavo iš įvairių Lietuvos vietų keliolika inteligentų, neva į krikštynas sukviestų svečių. Į tą susirinkimą Jablonskis pakvietė ir mane, tuo būdu aš, ką

tik matūros (brandos) atestatą gavęs, buvau pirmą kartą paties Jablonskio į politinį Lietuvos gyvenimą įvesdintas.²

Mintaujoje J. Jablonski nuolatos supo išsilavinę lietuvių inteligentai, vyko aktyvus kultūrinis gyvenimas. Visus vienijo bendras lietuviybės idealas, Tėvynės ilgesys ir meilė. J. Jablonskio namuose buvo laukiami ir lietuvių moksleiviai. Čia vykdavo įvairios šventės, vakarėliai su lietuviškais dainomis, slapti dalykiniai pasikalbėjimai. Visus šildė jauki Jablonskių namų šiluma, o ypač namų šeimininkės Konstancijos nuoširdus dėmesys, išradingumas, supratimas ir taktas.

A. Smetona prisiminimuose rašė:

Apie Jablonskį spietėsi Mintaujoje nedidelis lietuvių inteligentų būrelis. Kiek atmenu, buvo: a. a. Lozoraitis, A. Kriščiukaitis, tik įsišventinęs jaunas kun. J. Tumas, paskui Čepas. Kartas nuo karto atvažiuodavo iš Rygos Pr. Mašiotas, atvažiuodavo a. a. G. Lensbergis; buvęs ar du kartu ir a. a. V. Kudirka. Ką jie veikdavo, ir mes, susipratę lietuviai mokiniai, nežinodavome; ir nesiteiravdavome, nes numanydavome, kad anuomet buvo pavojinga tokiais dalykais domėtis. Šventadieniais vaikščiodavome į Jablonskių namus, kur tuomet gyveno A. Kriščiukaitis, mokytis dainuoti. Kriščiukaitis fortepijonu vedžiodavo, o mes dainuodavome: „Ant kalno karklai siūbavo“, „Šėriau žirgelį“ ir kitas dainas. Tai mums labai patikdavo ir laukdavome šventadienio ateinant. Labai nepaprasta buvo ir labai mus mokinius suskatinio savanorių teatras. Kriščiukaitis ir Čepas įsimanė parodyti „Amerika pirtyje“. Pasiruošėme ir suvaidinome, žinoma, Jablonskių namuose. Agotos rolę vaidino ponija Jablonskienė. Tai buvo linksma šeimininkės vedama pramogėlė. Susirinko mokinių kiek tik galėjo tilpti, gimnazistų ir tiek gimnazisčių, buvusių Jablonskių šeimynos globoje. Po vaidinimo šokiai, žaidimai ir dainos. Kiek džiaugsmo, kiek pasakojimų buvo po to vakarėlio mokinių tarpe! Kvėptelėjo visus jautri lietuviška dvasia, šeimynos šiluma... O mokiniai lietuviai niekur kitur, kaip tik Jablonskiuos, neturėdavo užieigos.³

Bus daugiau!

1. Smetona A. Jablonskis Mintaujoj, Revely, Pskove. *Lietuvos mokykla*, 1921, gruodis, p. 535.
2. Avižonis P. Jablonskis Mintaujoj, Revely, Pskove. Op. cit., p. 532.
3. Smetona A. Jablonskis Mintaujoj, Revely, Pskove. Op. cit., p. 534.

Panevėžio mokytojų seminarijos absolventai ir dėstytojai. 2-oje eilėje trečias iš dešinės – J. Jablonskis, 1-oje eilėje trečias iš dešinės – J. Murka. Panevėžys, 1909 m. Fot. J. Trakman. *Nuotraukos iš Lietuvos švietimo istorijos muziejaus rinkinių.*

„MANO BRANGUS JUOZUK“: PARTIZANŲ VADO LUKŠOS-DAUMANTO IR BRAŽENAITĖS MEILĖS LAIŠKAI BUS IŠLEISTI KNYGA

Nijolė Bražėnaitė ir Juozas Lukša-Daumantas / V. Jonušytės nuotr.

Šiomet minint partizano Juozo Lukšos-Daumanto gimimo šimtmetį bus išleisti jo ir iki šiol neskelbti mylimosios Nijolės Bražėnaitės laišakai. Jungtinėse Valstijose gyvenanti Bražėnaitė laiškus perdavė rašytojai Laimai Vincėi. Ši teigia, tai išskirtinė meilės istorija.

„Mano brangus Juozuk, rašai, kad man nepavydi turėti tokį klajūną, kaip tave. O aš pati kitoms nė kiek nepavydžiu, kai matau turinčias sėslius, nes aš pati jaučiuosi laimingesnė su savo latru klajūnu, negu jos su savo sėslais“, tai fragmentas iš Nijolės Bražėnaitės laiško siųsto mylimajam, partizanų vadui Juozui Lukšai-Daumantui.

1948-aisiais, jo vadovybė nurodė pasiekti Vakarų ir pranešti apie situaciją Lietuvoje, partizaninį judėjimą. Taip Juozas Lukša atsidūrė Paryžiuje. Ten sutiko Bražėnaitę.

„Kaip Nijolė pasakojo, jie įsimylėjo per laiškus. Jie buvo susipažinę, tapo kaip ir draugais, jie vaikštinėjo kartu po Paryžių, bet tas ilgas susirašinėjimas, kuris užtruko pusantrų metų, nes visą laiką ji sirgo, leido jiems giliai įsijausti į savo jausmus ir vieną kitą giliau pažinti“, – pasakoja rašytoja Laima Vincė.

Pasak Laimos Vincės, Nijolė Bražėnaitė per karą prarado šeimos narių, Juozas Lukša per partizaninį karą neteko brolių. Jų idealai buvo panašūs.

Lemtingą žingsnį pora žengė 1950-ųjų liepą. Tačiau vos po kelių mėnesių Juozas Lukša grįžo į Lietuvą.

„Kaip man Nijolė ne kartą yra pasakojusi, tais laikais labai stiprus buvo pareigos jausmas. Pats stipriausias. Ir, kad jeigu davei savo žodį, privalai jį įvykdyti. Ir ji man sakė, jeigu Juozas nebūtų grįžęs į kovą Lietuvos, jis nebūtų galėjęs gyventi su savimi“, – pasakoja

L. Vincė.

Juozas Lukša Nijolės Bražėnaitės paprašė laiškus sudėginti. Baiminosi, kad jį susekus, kultų grėsmė Bražėnaitėi. Tą patį žadėjo padaryti ir pats. Tačiau visi laišakai sulaukė šiandienos.

„Mano brangioji Nijoliuk, nežinau ar tu šią valandą skendi tokia pat nykume kaip ir aš“, rašė partizanas.

Jo laišakai saugomi Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje. Pasak direktoriaus Vidmanto Vitkausko, laiškus mokyklai prieš daugiau nei du dešimtmečius perdavė pati Nijolė Bražėnaitė.

„Jis nedvejodamas įsijungė į tą rezistencinį judėjimą ir jam pavyko nustatyti, išsiaiškinti Markulį, išdaviką, kuris buvo įsijugęs į rezistencinį pagrindį ir viską informavo apie savo veiklas saugumui. Tai jis buvo įžvalgas, atsakingas, pareigingas, jaunas, gražus ir linksmas. Ir romantiškas? Romantiškas“, – pasakoja V. Vitkauskas.

Nijolės Bražėnaitės ir Juozo Lukšos-Daumanto laiškus kitąmet ketinama išleisti.

„Sunkiausia patikėti, kad tokie žmonės anksčiau gyveno. Tai yra visai kito laiko žmonės, visai kito pasaulio, su labai tvirtom vertybėmis. Kai mes šiandien svarstome smulkus dalykus sakyčiaus, ar daugiau malonumų, mažiau malonumą, ar daugiau pareigos, ar pastangos, tai jie nesvarstė kas yra svarbiau: ar jų asmeninis gyvenimas, ar tėvynės likimas“, – sako leidybos centro vadovas Gytis Vaškelis.

Juozas Lukša-Daumantas 1951-ųjų rugsėjo 4 dieną išduotas dvigubo agento žuvo miške į pietus nuo Kauno. Bražėnaitė jo sugrįžtančio laukė šešerius metus – tik tada sužinojo apie mylimojo mirtį.

Žygintas Abromaitis, Jovita Gaižauskaitė, Jūratė Anilionytė, LRT

NETEKOME LAISVĖS KOVOTOJO ALGIMANTO ZOLUBO

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga su liūdesiu praneša, kad po ilgos sunkios ligos mirė LLKS ilgametis leidinio „VARPAS“ redaktorius, TS-LKD, LS narys ALGIMANTAS ZOLUBAS.

Algimantas gimė 1933 m. Laukminiškių kaime, Kupiškio vls., Panevėžio apskr. Sovietų okupacijos metu jų vienkiemyje prieglobstį rasdavo partizanai. Tai sužinoję okupantai ištrėmė tėvus ir seserį į Sibirą.

Algimantas kelerius metus nuo gresiančios tremties slapstėsi ir suklastojęs asmens dokumentus. 1952 m. įstojo į Vilniaus darbininkų jaunimo vakarinės mokyklos 9-ą klasę. Šią mokyklą baigė 1955 m. sidabro medaliu. Tais pačiais metais įstojo į Kauno politechnikos institutą, kurį baigė 1960 m. ir gavo radijo inžinieriaus diplomą.

Algimantas Zolubas dirbo Vilniaus televizijos mazgų, vėliau tapusia radijo komponentų gamykla iki pensijos – 1993 metų.

Prasidėjus Atgimimui 1988 metais Algimanto iniciatyva gamykloje buvo įkurta gausi 400 Sąjūdžio narių grupė, kurios tarybos pirmininku jis tapo.

Iki pat ligos pradžios buvo aktyvus LLKS narys, dalyvavo Lietuvos ir užsienio lietuvių periodinėje spaudoje, buvo LLKS renginių vienas pagrindinių organizatorių ir patarėjų, redagavo mūsų leidinį „VARPAS“.

LLKS reiškia nuoširdžią užuojautą Jo žmonai Rožytei ir visai garbingai Zolubų giminei. Tebūna lengva, Tau, Algimantai, Vilnijos žemelė.

Urna su Algimanto palaikais buvo pašarvota Vilniuje, Matulaičio bažnyčios laidojimo patalpose, laidotuvės įvyko Rokantiškių kapinėse.

Jonas Burokas, Lietuvos Laisvės Kovotojų sąjungos garbės pirmininkas,

Ernestas Subačius, Lietuvos Laisvės Kovotojų sąjungos pirmininkas

„VARPO“ redakcija

Po ilgos sunkios ligos 2020-12-21 mirus Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos nariui ir ilgamečiui leidinio „Varpas“ redaktoriui, TS-LKD, Lietuvos Sąjūdžio nariui

ALGIMANTUI ZOLUBUI,

„Dirvos“ redakcija užjaučia šio garbingo lietuvių artimuosius ir gedi kartu su jais.

NACIONALINĖ BIBLIOTEKA ĮSIGIJO KURŠAIČIO IR ŠALČIAUS DOKUMENTŲ, KITŲ VERTYBIŲ

Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka gruodžio 23 d. pranešė įsigijusi Mažosios Lietuvos kalbininko, pedagogo, kultūros veikėjo **Aleksandro Kuršaičio** ir žurnalisto, keliautojo **Mato Šalčiaus** dokumentų ir kitų vertybių.

Biblioteka, gavusi paramą iš Lietuvos kultūros tarybos, iš viso nusipirko 131-ą unikalų spausdintinį ir rankraštinių dokumentų bei tikisi, kad jie sudomins tyrėjus.

Tarp jų – 25 A. Kuršaičio, gyvenusio 1867–1944 metais, rankraščiai ir nuotraukos, ten pat yra ir du jo paskaitų konpektai, du 1919 metų laišakai žmonai Juttai Kretschmer bei jos atminimui knygelė, pildyta 1905–1916 metais.

Biblioteka taip pat įsigijo ir

baltą keraminę kabineto durų lentelę su metalo apvadu ir A. Kuršaičio pavarde – „Prof. A. Kurschat“. Anot bibliotekos, lentelė mena pedagoginę A. Kuršaičio veiklą Tilžės gimnazijoje 1882–1922 metais.

Nacionalinės bibliotekos pirkinių sąrašė – ir 53 garsaus keliautojo, žurnalisto Mato Šalčiaus, gyvenusio 1890–1940 metais, dokumentai.

Tarp jų – dviejų rankraštinių veikalų apie Amerikos mokyklas ir lietuvių kalbą fragmentai, įvairių asmenų laišakai ir atvirlaiškiai, taip pat 27 paskaitų Irane, JAV, Urugvajuje 1915–1936 metais plakatai.

Įsigytas ir 1930 metais rašytas M. Šalčiaus laiškas poetui, vertėjui ir diploma-

A. Markevičius, Santa Monica, CA.....	122
B. Balciunas, Annapolis, MD.....	100
K. Kaspariunas, Largo, FL.....	100
J. Variakojis, Burr Ridge, IL.....	100
A. Karasa, New Oxford, PA.....	55
S. Novickis, Tuscon, AZ.....	55
A. Barzdukas, Falls Church, VA.....	45
D. Marcernis, Chicago, IL.....	45
R. Saikus, Cleveland, OH.....	45
I. Vileniskis, Wayland, MD.....	45
T. Sperauskas, Putnam Valley, NY.....	30
V. Remeza, Manhasset, NY.....	22
T. Zickus, Phoenix, AZ.....	20

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

DĖMESIO „DIRVOS“ RĖMĖJAMS

Primename „DIRVOS“ rėmėjams, kad „DIRVOS“ leidėja „Vilties“ draugija turi atleidimą nuo federalinių mokesčių Nr. 34-0745990, kuris leidžia rėmėjams nurašyti savo aukas, palikimus bei kitą finansinę paramą „DIRVAI“ nuo federalinių pajamų mokesčių. Tikime, kad „DIRVOS“ rėmėjai padidins savo paramą.

„Vilties“ d-jos valdyba

tui Jurgiui Baltrušaičiui apie lietuvių emigrantų gyvenimą Kinijoje, ateities planus.

Anot bibliotekos, šie dokumentai svariai papildys joje saugomą M. Šalčiaus fondą, didžiausią iš visų atminties institucijų Lietuvoje.

Kultūros taryba, anot bibliotekos, finansavo ir pusšimčio lietuviškų ritinėlių pianolai – mechaniniam pianinui arba fortepijonui – įsigijimą.

„Popieriaus ritinėliai pianolai su lietuviškos muzikos įrašais yra vertingi 20 amžiaus pradžios lietuvių muzikinio gyvenimo liudininkai. Visi jie įrašyti, pagaminti ir platinti tik JAV. Lietuvoje pianolos nebuvo populiarios“, – teigia biblioteka.

LRT

(Atkelta iš 8 psl.)

**ŠALFASS VEIKLA
2020 M.**

ir atsparesni koronavirusui bei kitoms ligoms, ypatingai ateinant šaltajam metų laikotarpiui; nepraraskime optimizmo! Motyvacijos judėti nepritrūksime.

Šiais sunkiais sportininkams laikais vis dėlto bandėte organizuoti tradicinį „Ambasados“ taurės krepšinio turnyrą. Tiesa, jis vyko virtualiai. Ar pasiteisino šis projektas, ar daug išėivijos lietuvių pasijungė dalyvauti šiose virtualiose varžybose?

Lietuvos Respublikos ambasada Jungtinėse Amerikos Valstijose jau 17 metų organizuoja Ambasadoriaus krepšinio taurės turnyrą, kuris tapo ypatingai laukiamas renginys JAV lietuvių ir Vašingtono (D.C.) diplomatinėje bendruomenėje. Dėl pasaulį sukėtusios pandemijos, šiemet turnyras persikėlė į virtualią erdvę. Nors pasikeitęs formatas neleido suburti krepšiniu kvėpuojančių Amerikos lietuvių į vieną vietą, bet atvėrė duris dalyviams iš viso pasaulio. Ambasadoriaus krepšinio

jusią Niujorko „Geležinio vilko“ komandą, kuri yra iškovojus ir Ambasados taurę prieš keletą metų vykusiam turnyre. Baudų metimo rungtyje 14 metimų iš eilės pataikė ir pirmąją vietą laimėjo Ian Fluellen iš JAV kongreso, tritaškių metimo konkurse geriausiai pasirodė Stanislovo sūnus Gytis Kavaliauskas iš Niujorko, kuris pataikė 22 tritaškius per 3 minutes, įdomiausio metimo rungtyje sužibėjo Mindaugas Užkurėnas iš Pensilvanijos, „kabliu“ pataikęs nuo tritaškio linijos, o šeimos varžybų rungtyje nugalėjo Slovėnijos ambasada. Virtualus turnyras sulaukė dalyvių iš įvairių Jungtinių Amerikos Valstijų, Lietuvos ir net užsienio šalių. LR ambasada JAV dėkoja savo ilgamečiams partneriams ir rėmėjams už turnyro organizavimą bei informacijos platinimą - ŠALFASS, PLB Sporto komitetui, TCE LLC bendrovei, įkurtai Lauros ir Vitalijaus Kaleinikovų bei Lietuvių Fondui.

Labai tikimės, kad kitais metais vėl galėsime pasimatyti gyvai sostinėje Vašingtone!

Ar tikite, kad sportinė

2019 m. Elizabeth, NJ nugalėtojai Niujorko „Geležinio vilko“ krepšininkai su a.a. Stanislovu Kavaliausku (rankose laiko geriausiai vyrų komandai skiriamą pereinamąją taurę). ŠALFASS archyvo nuotr.

taurės konkurso organizatoriai sukvieta dalyvius varžytis baudų, tritaškių, įdomiausio / išradingiausio metimo bei šeimos varžybų rungtyse. Daugiausiai susidomėjimo sulaukė baudų metimo rungtis, kuri šiemet dedikuota a.a. Stanislovo Kavaliausko vardui atminti. Stanislovas buvo aktyvus JAV lietuvių bendruomenės narys ir gerai žinomas krepšinio entuziastas, subūręs pereinamais metais ŠALFASS žaidynes laimė-

veikla vėlgi sugrįš į savo buvusias pozicijas, ar nenukentės sportininkų meistriškumo lygis? Kuria linkme pasuks profesionalus sportas?

Nemanau, kad sportui pandemija turės tokią didelę neigiamą įtaką, kaip kokiam turizmui ar aviacijos industrijai, galų gale didelio masto koncertams ar susitikimams, kitiems renginiams uždaroje erdvėje. Net ir dabar, kuomet beveik viskas kitas merdi,

Paskutinių žaidynių, surengtų 2019 m. Elizabeth, NJ nugalėtojai Niujorko „Geležinio vilko“ krepšininkai. ŠALFASS archyvo nuotr.

sportinės varžybos daug kur tebevyksta, be žiūrovų arba smarkiai apribojus jų skaičių, tačiau visvien teberengiamos. 2021-ieji bus lūžio metai šiuo klausimu, nes vieną sykį atidėta Olimpiada tiesiog nebegali būti vėl atkelta, ko gero nuo to labai priklausys aukšto meistriškumo sportininkų situacija.

Kaip manote - ar pandemijos mastai yra tokie platus ir pavojingi, kad būtina smarkiai (ar iš dalies) apriboti sirgalius sporto arenose?

Man asmeniškai sportas be žiūrovų visiškai praranda savo žavesį ir sportinę dvasią... Nesu medicinos ir sveikatos apsaugos srities specialistas, kad galėčiau profesionaliai reikšti savo nuomonę šiuo klausimu. Mes, lietuviai, ir taip per daug linkę politikuoti, tačiau palikime svarbius klausimus spręsti tų sričių specialistams, kurie užima vadovaujančias pareigas, turi tautos ir valstybės vadovų pasitikėjimą ir, svarbiausia, yra įgiję reikiamą išsilavinimą bei ilgametę patirtį. Negaliu nesutikti su teiginiu, kad sporto varžybos be žiūrovų tribūnose yra tas pats, kaip kad būdavo anksčiau, tačiau, kaip jau minėjau atsakydamas į kitą klausimą, svarbiausias faktorius yra visų jų dalyvių – pačių sportininkų, žiūrovų, aptarnaujančio personalo, žurnalistų saugumas ir sveikata. Kol kas COVID-19 siautėja visame pasaulyje, taigi ir turime imtis visų atsargos priemonių, kad ir kaip nepatraukliai jos atrodytų iš pirmo žvilgsnio, nes tai ko gero padės.

Dainius Ruževičius, Čikaga, IL

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

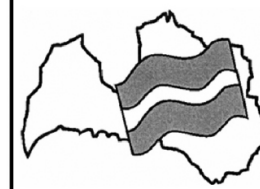
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland
Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

1YR - 0.75 % APY*
2YR - 1.00 % APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

